

សាលាសាកលវិទ្យាល័យហ្វេលីស៊ីតេ
ខេត្តបាត់ដំបង

គម្រោងមុខវិជ្ជា
ការអភិវឌ្ឍន៍កម្មវិធី Website
Web Application Development

១. ការពិពណ៌នាមុខវិជ្ជា

មុខវិជ្ជាការសរសេរកម្មវិធីក្នុងទម្រង់ភីអេចភី(PHP) នឹងជួយអោយនិស្សិតយល់ដឹងអំពី មូលដ្ឋានក្នុងការសរសេរកម្មវិធីកុំព្យូទ័រ ដែលអនុវត្តជាមួយភីអេចភី(PHP)។

២. ចំនួនក្រេឌីត

មុខវិជ្ជានេះត្រូវការចំនួន ០៣ក្រេឌីត ស្មើនឹង៤៥ម៉ោងក្នុង១ឆមាស ជាមុខវិជ្ជាទ្រឹស្តី។

៣. គោលបំណង

មុខវិជ្ជានេះមានគោលបំណងសំខាន់គឺ

- ១. ផ្តល់នូវគំនិតជាមូលដ្ឋាននៃ ក្បួនច្បាប់ផ្សេងៗក្នុងការសរសេរកម្មវិធី
- ២. ការប្រើប្រាស់ប្រមាណវិធីផ្សេងៗនៅក្នុងភីអេចភី(PHP)
- ៣. ការប្រើប្រាស់ Control Structure
- ៤. ការប្រើប្រាស់ Array
- ៥. ការប្រើប្រាស់ Form in PHP
- ៦. ការប្រើប្រាស់អនុគមន៍ (Functions)
- ៧. ការប្រើប្រាស់ Date function
- ៨. ការប្រើប្រាស់ include() and require() function
- ៩. ការប្រើប្រាស់ PHP cookie and session
- ១០. ការប្រើប្រាស់ PHP & MySQL Connection

៤. លទ្ធផលសិក្សានៃមុខវិជ្ជា

បន្ទាប់ពីរៀនមុខវិជ្ជានេះចប់ដោយពេញលេញនិស្សិតមានចំណេះដឹង:

- ក្បួនច្បាប់ផ្សេងៗក្នុងការសរសេរកម្មវិធី
- ប្រភេទទិន្នន័យ
- ការប្រើប្រាស់ប្រមាណវិធីផ្សេងៗនៅក្នុងភីអេចភី(PHP)

- ការប្រើប្រាស់អនុគមន៍មួយចំនួននៅក្នុងភីហែចភី(PHP)
- ការប្រើប្រាស់ឃ្លាបញ្ជាផ្សេងៗ
- ការបង្កើតអនុគមន៍ដើម្បីប្រើប្រាស់
- ការប្រើប្រាស់ អាអេ
- ការប្រើប្រាស់ include() and require() function
- ការប្រើប្រាស់ PHP & MySQL Connection

៥. ខ្លឹមសារមេរៀន

សម្គាល់	ចំណងជើងមេរៀន	ការវាយតម្លៃ
១	ណែនាំពីគម្រោងមុខវិជ្ជា	
១	មេរៀនទី១ សេចក្តីណែនាំអំពី ភីហែចភី(PHP)	អនុវត្តន៍ក្នុង Lab
	១.តើភីហែចភីជាអ្វី?(What is PHP?)	
	២.ហេតុអ្វីប្រើប្រាស់ភីហែចភី?(What is PHP?)	
	៣.អ្វីទៅដែលហៅថាភីហែចភីហ្វាយល៍?(What is PHP File?)	
	៤.ការបង្កើត PHP File	
២	មេរៀនទី២ ប្រភេទនៃទិន្នន័យ និងអញ្ញាត	អនុវត្តន៍ក្នុង Lab
	១.របៀបក្នុងការសរសេរ PHP Statement និងRun PHP File	
	២.PHP Comment	
	៣.ប្រភេទទិន្នន័យរបស់ ភីហែចភី និងការប្រើប្រាស់អញ្ញាត	
	៤.Operator	
៣-៤	មេរៀនទី៣ ការប្រើប្រាស់ Control Structure	អនុវត្តន៍ក្នុង Lab
	១.តើ Conditional Statement ប្រើប្រាស់សំរាប់ធ្វើអ្វី?	
	២.ការប្រើប្រាស់ if construct	
	៣.ការប្រើប្រាស់ else construct	
	៤.ការប្រើប្រាស់ else if / elseif construct	
	៥.ការប្រើប្រាស់ switch construct	
៤-៥	មេរៀនទី៤ ការប្រើប្រាស់រង្វិលជុំ (Loop Structure)	អនុវត្តន៍ក្នុង Lab
	១.តើ Loop Structure ប្រើប្រាស់សំរាប់ធ្វើអ្វី?	
	២.អត្ថប្រយោជន៍ក្នុងការប្រើប្រាស់ Loop Structure	
	៣.The while...Statements	

	៤.The do...while Statements	
	៥.The for...Statements	
	៦.The foreach ...Statements	
៦	មេរៀនទី៥ ការប្រើប្រាស់(Array)	អនុវត្តន៍ក្នុង Lab
	១.ដូចម្តេចដែលហៅថា Array?	
	២.តើ Array មានប៉ុន្មានប្រភេទ?	
ប្រលងពាក់កណ្តាលឆមាស		
៧	មេរៀនទី៦ ការប្រើប្រាស់អនុគមន៍ Functions	អនុវត្តន៍ក្នុង Lab
	១.ដូចម្តេចដែលហៅថា Functions	
	២.ប្រភេទរបស់ Functions	
	មេរៀនទី៧ ការប្រើប្រាស់ Form in PHP	
	១.Form និង Form Elements	
	២.ការប្រើប្រាស់ \$_GET Functions និង GET Method	
	៣.ការប្រើប្រាស់ \$_POST Functions និង POST Method	
	៤.ការប្រើប្រាស់ \$_REQUEST Functions	
៥.ការប្រើប្រាស់ Form with Array		
៨	មេរៀនទី៨ ការប្រើប្រាស់ Date() Functions	អនុវត្តន៍ក្នុង Lab
	១.The PHP date() functions	
	២.PHP date()_ format date	
	៣.PHP date()_ Adding a timestamp	
៤.List of characters format date Functions		
៨	មេរៀនទី៩ PHP include() & require() functions	អនុវត្តន៍ក្នុង Lab
	១.The PHP include() functions	
	២.The PHP require() functions	
៩	មេរៀនទី១០ ការប្រើប្រាស់ PHP Cookies & Sessions	អនុវត្តន៍ក្នុង Lab
	១.The PHP Cookies	
	២.The PHP Sessions	
៩-១០	មេរៀនទី១១ MySQL & PHP Connections	អនុវត្តន៍ក្នុង Lab
	១.តើការបង្កើត Connection ដើម្បីអ្វី?	
	២.របៀបក្នុងការបង្កើត Connection	

៣.របៀបក្នុងការបិទ Connection	
៤.របៀបក្នុងការជ្រើសរើស Connection ដើម្បីប្រើប្រាស់	
៥.ការ Retrieve Data មកលើ Web Browser	
៦.ការ Insert Data ទៅកាន់ Database	
៧.ការ Edit Data នៅក្នុង Database	
៨.ការ Delete Data ចេញពី Database	

៦.ប្រព័ន្ធកំណត់ពិន្ទុ

ពិន្ទុដែលទទួលបាន	ចំនួនក្រុមឌីក	និទ្ទេស	ពិន្ទុជាមធ្យម	មូលវិចារណ៍
85-100	3	A	4.00	Excellent
80-<85	3	B+	3.50	Very Good
70-<80	3	B	3.00	Good
65-<70	3	C+	2.50	Fairly Good
60-<65	3	C	2.00	Fair
30-<60	3	F1	1.50	Failure Level 1
00-<30	3	F2	1.00	Failure Level 2

៧.តារាងតម្លៃការសិក្សានៃមុខវិជ្ជា

- ១.ការវាយតម្លៃជាប្រចាំ.....៤០ភាគរយ
  - ក.វត្តមាន.....០៥ភាគរយ
  - ខ.សកម្មភាពចូលរួមក្នុងថ្នាក់.....០៥ភាគរយ
  - គ.កិច្ចស្រាវជ្រាវ.....១០ភាគរយ
  - ឃ.កិច្ចការស្រាវជ្រាវ:
    - ការអនុវត្តក្នុងបន្ទប់ពិសោធន៍.....១០ភាគរយ
    - គំរោងស្រាវជ្រាវតូចៗ.....១០ភាគរយ
- ២.ប្រឡងពាក់កណ្តាលឆមាស.....២០ភាគរយ
- ៣.ប្រឡងបញ្ចប់ឆមាស.....៤០ភាគរយ
- សរុប.....១០០ភាគរយ

វត្តមាន: និស្សិតទាំងអស់ត្រូវមានវត្តមានក្នុងម៉ោងបង្រៀនយ៉ាងតិច ៨០ភាគរយនៃម៉ោងសរុប។ ការល្មើសវិធាននេះ

និស្សិតមិនមានសិទ្ធិប្រឡងបញ្ចប់ឆមាសនោះទេ។

ការចូលរួមក្នុងថ្នាក់: សង្ឃឹមថានិស្សិតទាំងអស់ និងចូលរួមបញ្ចេញមតិយោបល់ ឬគំនិត បទពិសោធន៍ និងអំណះអំណាង ទៅកាន់ ការពិភាក្សាក្នុងថ្នាក់។ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ទិដ្ឋភាពទូទៅនៃចំណុច និងបញ្ហាគន្លឹះត្រូវបានផ្តល់ក្នុងពេលសិក្សា ប៉ុន្តែសាស្ត្រាចារ្យទាមទារឱ្យនិស្សិតទាំងអស់ ស្វែងយល់លម្អិតពីអត្ថន័យមេរៀនដើម្បីបង្កើតសំណួរយោបល់ និងធ្វើឱ្យមានសកម្មភាពក្នុងថ្នាក់ ដែលមានន័យថានិស្សិតត្រូវអានឯកសារមេរៀនមុនមកកាន់ថ្នាក់រៀន។

កិច្ចការស្រាវជ្រាវ: មុខវិជ្ជានេះតម្រូវឱ្យនិស្សិតរៀបចំក្រុមដែលមានពី៤នាក់ ទៅ៦នាក់ ធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវពី ប្រធានបទនានាដែលទាក់ទងនឹងមុខវិជ្ជានេះ។ ការយឺតយ៉ាវក្នុងការប្រគល់កិច្ចការស្រាវជ្រាវរបស់និស្សិត នឹងមិនត្រូវ បានទទួលយក បើគ្មានការយល់ព្រមពីសាស្ត្រាចារ្យទទួលបន្ទុក។ រាល់ការស្នើសុំពន្យារពេលត្រូវស្នើផ្ទាល់មកកាន់ សាស្ត្រាចារ្យតាមរយៈអ៊ីម៉ែល ឬទូរស័ព្ទ យ៉ាងតិចណាស់០១សប្តាហ៍ មុនកាលបរិច្ឆេទកំណត់។ ការពន្យារពេល ត្រូវបានអនុញ្ញាតសម្រាប់ហេតុផលដោយមានលិខិតបញ្ជាក់ពីគ្រូពេទ្យ ឬក្នុងកាលៈទេសៈពិសេសណាមួយត្រូវពិភាក្សា ជាមួយសាស្ត្រាចារ្យ។

ប្រឡងនានា: មានតេស្តក្នុងថ្នាក់ ប្រឡងពាក់កណ្តាលឆមាស និងប្រឡងបញ្ចប់ឆមាស ដែលរៀបចំដើម្បីវាស់វែងពី ចំណេះដឹង និងការយល់ដឹងអំពីខ្លឹមសារមេរៀន ដែលបានសិក្សាក្នុងថ្នាក់។

៨.វិនិច្ឆ័យស្របច្រៀង

ការបង្រៀន: ការរៀន និងការបង្រៀនត្រូវធ្វើឡើងតាមបែប Face to Face ដែលគ្រូ និងនិស្សិតត្រូវប្រាស្រ័យទាក់ទង គ្នាដោយផ្ទាល់នៅក្នុងថ្នាក់រៀនភាគច្រើន។

ការពិភាក្សាក្រុម: ដើម្បីធានាថានិស្សិតនឹងទទួលបានលទ្ធផលសិក្សាពេញលេញ មុខវិជ្ជានេះតម្រូវឱ្យនិស្សិតធ្វើការ ពិភាក្សាជាក្រុមតូចៗនៅក្នុងថ្នាក់រៀន ឬនៅបណ្ណាល័យដើម្បីស្វែងយល់ខ្លឹមសារមេរៀនកាន់តែច្បាស់លាស់ទៅតាម ប្រធានបទនានា។

ការស្រាវជ្រាវ និងបង្ហាញ: ដើម្បីពង្រីកចំណេះដឹងរបស់និស្សិតក្នុងការសិក្សាមុខវិជ្ជានេះ គឺតម្រូវឱ្យនិស្សិតរៀបចំ ជាក្រុម ហើយធ្វើការស្រាវជ្រាវនៅក្នុងបណ្ណាល័យ អ៊ិនធឺណែត ឬនៅតាមស្ថាប័នដើម្បីស្វែងយល់ពីទ្រឹស្តីកាន់តែស៊ី ជម្រៅ និងការអនុវត្តជាក់ស្តែងរបស់ក្រុមហ៊ុន ឬស្ថាប័នមួយចំនួន និងបន្ទាប់មក និស្សិតត្រូវឡើងធ្វើបទបង្ហាញពី កិច្ចការ ស្រាវជ្រាវរបស់ខ្លួន។

៩.គោលការណ៍ណែនាំសម្រាប់កិច្ចការសរសេរ និងការលួចចម្លង

និស្សិតទាំងអស់គ្នាបង្កើនអំពីវិធានដែលទាក់ទងទៅនឹងកិច្ចការស្រាវជ្រាវ ឬកិច្ចការសរសេរ ដែលត្រូវហាម ឃាត់នូវឥរិយាបថមួយចំនួនដូចជា:

- ☑ គ្មានផ្នែកណាមួយនៃកិច្ចការរបស់ខ្លួនត្រូវបានលួចចម្លងពីការងារអ្នកដទៃ។
- ☑ គ្មានផ្នែកណាមួយនៃកិច្ចការរបស់ខ្លួនត្រូវបានរៀបចំ ឬសរសេរដោយអ្នកដទៃ លើកលែងតែការងារសហការដែល អនុញ្ញាតដោយសាស្ត្រាចារ្យ។

១០.ឯកសារគោល

១.មហាវិទ្យាល័យវិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យា (២០១១-២០១២) ការសរសេរកម្មវិធីក្នុងទម្រង់ភីអេចភី(PHP)

សាកលវិទ្យាល័យបៀវត្សប្រាយបាត់ដំបង

១១.ឯកសារយោង

១. <http://www.w3schools.com>
២. <http://www.php.net>

មេរៀនទី១: ការណែនាំអំពី PHP

PHP គឺជា Power Tool ដែលត្រូវបានគេប្រើប្រាស់សំរាប់បង្កើត Web Dynamic Content ។ វាជា Technology មួយដែលត្រូវបានគេប្រើប្រាស់យ៉ាងទូលំទូលាយ, Free (Opening Source) និងមានឥទ្ធិពលយ៉ាងខ្លាំងខ្លាតនៅក្នុង ការប្រកួតប្រជែងជាមួយ Technology ដទៃទៀតរបស់ Microsoft's ASP ។

១. តើ PHP ជាអ្វី? (What is PHP?)

- PHP ជាទំរង់ខ្លីរបស់ PHP: Hypertext Preprocessor
- PHP ជា Server-side Scripting Language
- PHP ធ្វើការ Execute Script របស់ខ្លួននៅលើ Server
- PHP ជា Front-End (User Interface) ដែលអាចប្រើប្រាស់ជាមួយ Back-End (Database) មួយចំនួនដូចជា MySQL, Informix, Oracle, Sybase, Solid, PostgreSQL, Generic ODBC, etc
- PHP: យើងអាចធ្វើការកែប្រែ PHP Configuration (Coding)
- PHP គឺ Free ហើយយើងអាច Download ពី Internet មកប្រើប្រាស់បាន

២. ហេតុអ្វីប្រើប្រាស់ PHP? (Why PHP?)

- PHP យើងអាចប្រើប្រាស់វានៅលើ ប្រភេទ Operating System ផ្សេងៗគ្នាដូចជា (Windows, Linux, Unix,...)
- PHP អាចប្រើប្រាស់បានច្រើនប្រភេទ នៃ Web Server ដូចជា Apache, IIS,...
- PHP យើងអាច Download មកប្រើប្រាស់ដោយឥតគិតថ្លៃ
- PHP ងាយស្រួលក្នុងការសិក្សា

៣. ដូចម្តេចហៅថា PHP File? (What is PHP file?)

- នៅក្នុង File របស់ PHP មាន Text, HTML Tag និង Script
- PHP File ត្រូវបានបំប្លែងនៅលើ Browser ជា HTML Code
- PHP File មាន extension ដូចជា .php, .php3 និង .phtml

៣. ការបង្កើត PHP File

គេប្រើប្រាស់កម្មវិធីមួយចំនួន ដូចជា Text Editor, PSPad, Microsoft Macromedia Dreamwaver, Notepad,... បង្កើត PHP File ក្នុងទំរង់ជា Text ហើយរក្សាទុកក្នុងទំរង់ Extension ជា .php, .php3 និង .phtml ។

មេរៀនទី២: ប្រភេទទិន្នន័យ និងអញ្ញាត

១. របៀបក្នុងការសរសេរ PHP Statement and run PHP file

PHP ត្រូវបានគេសរសេរចន្លោះបិទជិតមួយ ដែលមាន 2 ទំរង់ដូចខាងក្រោម:

- ទំរង់រីង ដែលចាប់ផ្តើមដោយ <?php និងបញ្ចប់ដោយ ?>

Syntax:

```
<?php
  PHP Statements (Coding)
?>
```

Example:

```
<?php
  echo "Welcome to BBU";
?>
```

- ទំរង់ខ្លីដែលចាប់ផ្តើមដោយ <? និងបញ្ចប់ដោយ ?>

Syntax:

```
<?
  PHP Statements (Coding)
?>
```

Example:

```
<?
  echo "Welcome to BBU";
?>
```

២. PHP Comments

PHP Comments គឺជា PHP Statements ដែលប្រើសំរាប់ Block code ណាមួយមិនឱ្យ Execute ។ PHP Comments មាន 2 ទំរង់ដូចខាងក្រោម:

- // គឺប្រើសំរាប់ Block Code តែមួយបន្ទាត់ (Single-line Comment)
- /* (coding) */ គឺប្រើសំរាប់ Block Code មានច្រើនបន្ទាត់ (Large Comments Block/Multi-line Comment)

៣. ប្រភេទទិន្នន័យរបស់ PHP និង ការប្រើប្រាស់អញ្ញាត

នៅក្នុង PHP មានប្រភេទទិន្នន័យច្រើនណាស់ តែនៅក្នុងនេះយើងលើកយកតែប្រភេទទិន្នន័យ មួយចំនួនមកនិយាយ ដូចជា:

- Booleans: ជាប្រភេទទិន្នន័យមួយដែលអាចចេញលទ្ធផល True រឺ False ។

Example:

```
<?
  $booleans = True; // assign the value TRUE to $booleans
  echo $booleans;
?>
```

- Integers: គឺជាលេខក្នុងសំនុំលេខគត់ ។

Example:

```
<?
  $i=12;
  echo $i; // Return 12
?>
```

- Floating (Double): គឺជាលេខក្នុងសំនុំលេខពិត ។

Example:

```
<?
  $i = 12;
  $a = 12.5;
  echo $i; // Return 12
  echo $a; // Return 12.5
?>
```

- String: ជាប្រភេទអក្សរ ដែលត្រូវបានគេសរសេរនៅក្នុងចន្លោះបិទមួយ (Enclose it in single quote (‘’) or double quote (“”)) ។

```
<?
  $st1 = ‘Welcome to BBU’;
  $st2 = ”Welcome to BBU”;
  $st3 = ‘Welcome to BBU “Battmabang Center”’;
  echo $st1; // Welcome to BBU
  echo $st2; // Welcome to BBU
  echo $st3; // Welcome to BBU “Battambang Center”
?>
```

៤. Operator

៤.១ Concatenation operator

Concatenation Operator គឺជាការតភ្ជាប់ព័ត៌មានមួយទៅកាន់ព័ត៌មានមួយផ្សេងទៀត ។

គេប្រើសញ្ញា (.) សំរាប់តភ្ជាប់ព័ត៌មានមួយទៅមួយ ។

Example 1:

```
<?
  $a = “Welcome”;
  $b = “ to BBU”;
  $c = $a.$b; // Welcome to BBU
?>
```


Example 2:

```
<?
    $a = "Welcome";
    $a .= " to BBU";
    echo $a; // Welcome to BBU
?>
```

៤.២ Arithmetic Operator

វាជាសញ្ញាប្រើសំរាប់ ធ្វើការគណនានៅក្នុង លេខឆ្លង។

Arithmetic Operators		
Example	Name	Result
-\$a	Negation	Opposite of <i>\$a</i> .
\$a + \$b	Addition	Sum of <i>\$a</i> and <i>\$b</i> .
\$a - \$b	Subtraction	Difference of <i>\$a</i> and <i>\$b</i> .
\$a * \$b	Multiplication	Product of <i>\$a</i> and <i>\$b</i> .
\$a / \$b	Division	Quotient of <i>\$a</i> and <i>\$b</i> .
\$a % \$b	Modulus	Remainder of <i>\$a</i> divided by <i>\$b</i> .

៤.៣ Assignment Operators

Assignment Operators គឺជាការផ្ទេរតំលៃទៅឱ្យអញ្ញាត ។ នៅក្នុងការប្រើប្រាស់ Assignment Operator

សូមកុំភាន់ច្រឡំថាវាជា ការប្រៀបធៀបស្មើ (=) ។

Example:

```
<?
    $a = ($b = 4) + 5;
    echo $a; // Return 9
    $c = 4;
    $c += 5;
    echo $c; // Return 9
    $d = "Hello";
    $d .= " BBU";
    echo $d; // Hello BBU
?>
```

៤.៤ Comparison Operators

Comparison Operator គឺជាសញ្ញាប្រើសំរាប់ធ្វើការប្រៀបធៀប តំលៃពីរ (Compare two values) ។

Comparison Operators		
Example	Name	Result
\$a == \$b	Equal	TRUE if <i>\$a</i> is equal to <i>\$b</i> .
\$a === \$b	Identical	TRUE if <i>\$a</i> is equal to <i>\$b</i> , and they are of the same type. (introduced in PHP 4)
\$a != \$b	Not equal	TRUE if <i>\$a</i> is not equal to <i>\$b</i> .
\$a <> \$b	Not equal	TRUE if <i>\$a</i> is not equal to <i>\$b</i> .
\$a !== \$b	Not identical	TRUE if <i>\$a</i> is not equal to <i>\$b</i> , or they are not of the same type. (introduced in PHP 4)

$a < b$	Less than	TRUE if a is strictly less than b .
$a > b$	Greater than	TRUE if a is strictly greater than b .
$a \leq b$	Less than or equal to	TRUE if a is less than or equal to b .
$a \geq b$	Greater than or equal to	TRUE if a is greater than or equal to b .

៤.៥ Logical Operators

Logical Operators		
Example	Name	Result
a and b	And	TRUE if both a and b are TRUE.
a or b	Or	TRUE if either a or b is TRUE.
a xor b	Xor	TRUE if either a or b is TRUE, but not both.
! a	Not	TRUE if a is not TRUE.
a && b	And	TRUE if both a and b are TRUE.
a b	Or	TRUE if either a or b is TRUE.

មេរៀនទី ៣: ការប្រើប្រាស់ Control Structures

១. តើ Conditional Statement ប្រើប្រាស់ធ្វើអ្វី?

Conditional Statement គឺជា Series នៃ Statements ដែលត្រូវបាន Execute នៅពេល លក្ខខណ្ឌពិត ។

២. ការប្រើប្រាស់ if construct

If Construct នៅក្នុង PHP ជាទម្រង់មួយដែលមានសារៈសំខាន់នៅក្នុងទម្រង់របស់ PHP ។ វាអនុញ្ញាតឱ្យ Execute Code

ទៅតាមលក្ខខណ្ឌដែលយើងបានកំណត់ក្នុង Code ។

Syntax:

```
<?
    if(expression){
        //PHP Code
    }
?>
```

Example:

```
<?
    $a = 10;
    $b = 7;
    if($a > $b){
        echo "a is greater than b.";
    }
?>
```

៣. ការប្រើប្រាស់ else construct

else construct គឺជា construct មួយដែល Execute Statement មួយនៅពេលជួប លក្ខខណ្ឌមិនពិត ។ តែវាអាច Execute

Statement មួយផ្សេងទៀត នៅពេលវាជួបលក្ខខណ្ឌមិនពិត ។

Syntax:

```
<?
```

```

    if(expression){
        Statement if true
    }else{
        Statement if false
    }
?>

```

Example:

```

<?
    $a = 10;
    $b = 7;
    if($a > $b){
        echo "a is greater than b.";
    }else{
        echo "b is greater than a.";
    }
?>

```

៤. ការប្រើប្រាស់ else if / elseif construct

else if / elseif គឺជាការ Combine រវាង if និង else ។ else បានបំបែក if statement ថ្មី នៅក្នុង original if

ដែលជួបលក្ខខណ្ឌ false ។

Syntax:

```

<?
    if(expression 1){
        Statement if expression 1 met TRUE
    }elseif(expression 2){
        Statement if expression 2 met TRUE
    }.....{
    .....
    }elseif(expression n){
        Statement if expression n met TRUE
    }else{
        Statement if expression met FALSE
    }
?>

```

Example:

```

<?
    $day = "Monday";
    if($day == "Monday"){
        echo "Today is Monday";
    }elseif($day == "Tuesday"){
        echo "Today is Tuesday";
    }elseif($day == "Wednesday"){
        echo "Today is Wednesday";
    }elseif($day == "Thursday"){
        echo "Today is Thursday";
    }

```

```

    }elseif($day == "Friday"){
        echo "Today is Friday";
    }else if($day == "Saturday"){
        echo "Today is Saturday";
    }else{
        echo "Today is Sunday";
    }
?>

```

៥. ការប្រើប្រាស់ switch construct

switch construct គឺវាមានលក្ខខណ្ឌស្រដៀងគ្នានឹង elseif construct ផងដែរ ។ វាត្រូវបាន គេប្រើសំរាប់ប្រៀបធៀប

Variable រឺ Expression ជាមួយ Value ផ្សេងៗគ្នា ហើយវា Execute ទៅតាម ការស្នើរគ្នារវាង Variable និង Value ។

Syntax:

```

<?
    switch(expression){
        case value 1:
            echo "Value 1";
            break;
        case value 2:
            echo "Value 2";
            break;
        .....
        .....
        .....
        case value n:
            echo "Value n";
            break;
        default:
            echo "expression met false";
            break;
    }
?>

```

Example:

```

<?
$day = "Monday";
switch ($day){
  case "Monday":
    echo "Today is Monday";
    break;
  case "Tuesday":
    echo "Today is Tuesday";
    break;
  case "Wednesday":
    echo "Today is Wednesday";
    break;
  case "Thursday":
    echo "Today is Thursday";
    break;
  case "Friday":
    echo "Today is Friday";
    break;
  case "Saturday":
    echo "Today is Saturday";
    break;
  default:
    echo "Today is Sunday";
    break
}
?>

```

មេរៀនទី ៤: ការប្រើប្រាស់ Loop Structures

១. តើ Loop structure ប្រើសម្រាប់ធ្វើអ្វី?

Loop Structure គឺជា Structure មួយនៅក្នុង PHP ដែលធ្វើការ Execute សំណុំ Code

ម្តងហើយម្តងទៀតជាលំដាប់ដើម្បីទទួលបានលទ្ធផល ក្នុងលក្ខខណ្ឌពិត ។ ជាធម្មតាអ្វីដែល Loop ដំណើរការនោះគឺ ស្ទើរនឹង Statement មួយដែលមានតម្លៃ True រឺ False ។

២. អត្ថប្រយោជន៍ក្នុងការប្រើប្រាស់ Loop Structure

Loop Structure ត្រូវបានគេប្រើប្រាស់ដើម្បី កាត់បន្ថយការសរសេរ Code ម្តងហើយម្តងទៀត នៅក្នុងលក្ខខណ្ឌពិត ដែលបានកំណត់ដោយ Parameter មួយ ។

៣. The while..... statements

while គឺជា Structure មួយនៅក្នុង programming language ដែលធ្វើការ execute nested statement(s)

ម្តងហើយម្តងទៀត ក្នុងខណៈពេលដែល while expression មានតំលៃស្មើ True ។ តំលៃនៃ Expression

ត្រូវបានត្រួតពិនិត្យរាល់ពេលនៃការចាប់ផ្តើមរបស់ Loop ។

Syntax:

```
<?
while(expression){
    Statements
}
?>
```

Example:

```
<?
    $i =1;
    $sum = 0;
    while($i < 10){
        $sum = $sum + $i;
        $i++;
    }
    echo $i;
    echo $sum;// Return 45
?>
```

៤. The do-while..... statements

do-while គឺជា structure មួយដែលមានលក្ខណៈស្រដៀងគ្នានឹង while ផងដែរ ។ ប៉ុន្តែអ្វីដែលខុសគ្រប់គ្រង do-while

ធានាថានឹងដំណើរការ នៅតំលៃដំបូងនៃ Loop ទោះបីជាវាខុសលក្ខខណ្ឌក៏ដោយ ។

Syntax:

```
<?
    do{
        Statements
    }while(expression);
?>
```

Example:

```

<?
    $i =1;
    $sum = 0;
    do{
        $sum = $sum + $i;
        $i++;
    }while($i<10);
    echo $sum; // Return 45
?>

```

៥. The for..... statements

for គឺជា structure loop មួយប្រភេទដែលដំណើរការ នៅក្នុងដែនកំណត់ first expression និង end expression ។

Syntax:

```

<?
    for(expression1; expression2; expression3){
        Statements
    }
?>

```

expression1=Starting loop
 expression2=End loop
 expression3=Increment

Example:

```

<?php
    $sum = 0;
    for($i=1; $i < 10; $i++){
        $sum = $sum + $i;
    }
    echo $sum; //Return 45
?>

```

៦. The foreach..... statements

foreach គឺជា looping construct មួយដែលត្រូវបានគេប្រើប្រាស់ជាមួយ Array object ។ foreach មាន 2 Syntax:

Syntax1:

```

<?
    foreach(array_expression as $value){
        Statement
    }
?>

```

Example1:

```

<?php
    $arr = array(1, 2, 3, 4);//Enumerated Array
    foreach ($arr as $value) {
        $value = $value * 2;
    }

```

```

    echo $value."<br>";
}
unset($value); // break the reference with the last element
?>

```

Syntax2:

```

<?
    foreach(array_expression as $key => $value){
        Statement
    }
?>

```

Example2:

```

<?php
$sarr = array(1, 2, 3, 4);
foreach ($sarr as $key => $value) {
    $value = $value * 2;
    echo $key." => ".$value."<br>";
}
unset($value); // break the reference with the last element
?>

```

មេរៀនទី ៥: ការប្រើប្រាស់ Array Objects

១. ដូចម្តេចដែលហៅថា Array?

Array គឺជា Variable ដែលអាចផ្ទុកតំលៃបានច្រើន Data Type ដូចគ្នា , Array Name ដូចគ្នា តែវាខុសគ្នាទៅតាម index

របស់ Array ។

Syntax:

```

<?
    $sarr = array(value1, value2, value3,...,valuen);
?>

```

២. តើ Array មានប៉ុន្មានប្រភេទ?

នៅក្នុង PHP គេចែក Array ជា 3 ប្រភេទ: Enumerated array, Associated array, Multidimensional array

២.១ Enumerated Array

Enumerated Array គឺជា Array ដែលប្រើប្រាស់ Integer សំរាប់ចង្អុលបង្ហាញ លេខ Index របស់ Array ។

Example:

```

<?
    $sarr = array("Dara","Veasna","Sokha");
    echo $sarr[0]."<br>";
    echo $sarr[1]."<br>";
    echo $sarr[2]."<br>";
?>

```


២.២ Associated Array

Associated Array គឺជា Array មួយដែលប្រើប្រាស់ String ជា Index នៃធាតុរបស់ Array ។

Example:

```
<?
  $arr = array("a" => "Dara","b" => "Veasna","c" => "Sokha");
  echo $arr["a"]."<br>";
  echo $arr["b"]."<br>";
  echo $arr["c"]."<br>";
?>
```

២.៣ Multidimensional Arrays

Multidimensional Arrays គឺជា Array មួយប្រភេទដែលធាតុរបស់វាជា Array ។

Example:

```
<?
  $arr = array("a" => array("sub1" => "I go","sub2" => "We go"),"b" =>array("ob1" => " to school", "ob2" => "
  home"));
  echo $arr["a"]["sub1"].$arr["b"]["ob1"]."<br>";
  echo $arr["a"]["sub2"].$arr["b"]["ob2"]."<br>";
?>
```

២.៣ ARRAY FUNCTION

To working with array in PHP we have some function that working properly with array. These function have:

Function name	Task
count(\$arrName)	Use to find the length of array
array_slice(\$arr,NumArr)	Use to reduces the number of elements of array
array_shift(\$arrname)	Use to remove the first element of array
array_push(\$arr,\$val)	Use to increase the element of array
array_merge(\$arr1,\$arr2)	Use to combine the element of two or more array
foreach(\$array)	Use to loop the array

preg_grep()	Use to find the array element
array_diff()	Find the different element of two array
array_reverse()	Use to reverse the array element
sort()	Use to sort array in ascending
rsort()	Use to sort array in descending
asort()	Use to sort array without change index
ksort()	Use to sort the indices of and associative array
krsort()	Similar to ksort() function

Example

arrSize.php

```
<HTML>
<HEAD>
<TITLE> Array</TITLE>
<BODY>
<?php
    $arr=array("001"=>"Sovtia","002"=>" Phirom ","003"=>"Long");
    $sizeOfarray=count($arr);
    print "Size:". $sizeOfarray;
?>
</BODY>
</HTML>
```

Example

arrSlice.php

```
<HTML>
<HEAD>
<TITLE> Array</TITLE>
<BODY>
<?php

    $arr=array("Sovitia","Long","Phirom","Sambo","Chanthorn");
    $Newarr=array();
```

```

//Print element befor slice
for($i=0;$i<count($arr);$i+ +)
{
    print "Lecturer Name:<B>".$arr[$i]."</B><BR>";
}
//Print element after slice slice
print "<hr width=50%><H2>After slice</H2>";
$Newarr=array_slice($arr,2);
for($i=0;$i<count($Newarr);$i+ +)
{
    print "Lecturer Name:<B>".$Newarr[$i]."</B><BR>";
}
?>
</BODY>
</HTML>

```

មេរៀនទី ៦: ការប្រើប្រាស់អនុគមន៍ (Functions)

១. ដូចម្តេចដែលហៅថា Functions?

Function គឺជាកូដកំណត់កម្មវិធី ដែលវានឹងធ្វើការ Execute នៅពេលយើងហៅឈ្មោះរបស់វាទៅកន្លែងណាមួយនៃ Page ។

២. ប្រភេទរបស់ Functions

នៅក្នុង PHP គេចែក Functions ជា 2 ប្រភេទ: Built-in functions និង User-defined functions ។

២.១ Built-in functions

Built-in functions គឺជា Functions ដែលមានស្រាប់របស់ PHP ។ Ex: str_replace(), strtoupper(), strtolower(), ucfirst(), trim(), substr(), ... ។

Example1: str_replace(\$search, \$replace, \$subject)

```

<?
$search = "BBA";
$replace = "BBU";
$subject = "I have studied in BBA.";
$result = str_replace($search,$replace, $subject);
echo $result;//Ihave studied in BBU.
?>

```

Example2: strtoupper(\$string), strtolower(\$string), ucfirst(\$string), trim(\$string)

```

<?
$string = "BBU";
$trim = " Hello ";
$strtolower = strtolower($string);
$strtoupper = strtoupper($strtolower);
$trim = trim($trim);
$ucfirst = ucfirst($strtolower);

```

```

echo "strtolower is ".$strtolower."<br>";
echo "strtoupper is ".$strtoupper."<br>";
echo "trim is ".$trim."<br>";
echo "ucfirst is ".$ucfirst."<br>";
?>

```

```

Example3: substr($string,$start,$length)
<?
$string = "University of Battambang";
echo substr($string,4)."<br>";
echo substr($string,-6)."<br>";
echo substr($string,1,6)."<br>";
echo substr($string,-4,-1)."<br>";
?>

```

២.២ User-defined functions

User-defined functions គឺជា Functions មួយដែលបង្កើតឡើងដោយ អ្នកសរសេរ Code ផ្ទាល់ ។ វាអាចបំពេញតាម

តំរូវការរបស់អ្នកប្រើប្រាស់ ។

Syntax1: Non-Argument

```

<?
functions functions_name(){
    Statements
}
?>

```

Syntax2: Function Arguments

```

<?
functions functions_name($arr1, $arr2,...,$arrn){
    Statments
}
?>

```

២.២.១ PHP Functions – Non Return Values

វាជា Functions មួយដែលមិនទាមទារឱ្យ Return តំលៃទៅកាន់ User នោះទេ ។

Example1:

```

<?
functions student_name(){
    $stuent_name = "Dara";
    echo $student_name;
}
student_name();//Dara
?>

```

Example2:

```

<?
functions sum($a,$b){
    $c = $a + $b;
    echo $c;
}

```

```

    }
    sum(10,5); //15
    sum(2,4); //6
?>

```

២.២.២ PHP Functions – Return Values

វាជា Functions មួយដែលទាមទារឱ្យ Return តំលៃទៅកាន់ User វិញ ។

Example1:

```

<?
    functions student_name(){
        $stuent_name = "Dara";
        return $student_name;
    }

    echo student_name();//Dara
?>

```

Example2:

```

<?
    functions sum($a,$b){
        $c = $a + $b;
        return $c;
    }
    echo sum(10,5); //15
    echo sum(2,4); //6
?>

```

មេរៀនទី ៧: ការប្រើប្រាស់ Form in PHP

៣. Form និង Form Elements

ខាងក្រោមនេះជា Code និង interface នៃ Form ។

យើងមាន index.php

```

<html>
<head>
<title>About Form</title>
</head>
<body>
<form name="form1" method="get/post" action="#"> // (*)
  <table width="500" border="0" cellspacing="0" cellpadding="0">
    <tr>
      <td colspan="2" align="center"><h3>Student Name</h3></td>
    </tr>
  </table>

```

```
<td width="164">Student Name</td>
<td width="330"><label>
  <input name="txt_studentname" type="text" id="txt_studentname" size="30">
</label></td>
</tr>
<tr>
<td>Sex</td>
<td><label>
  <select name="txt_sex" id="txt_sex">
    <option value="Female">Female</option>
    <option value="Male">Male</option>
  </select>
</label></td>
</tr>
<tr>
<td>Address</td>
<td><label>
  <input name="txt_address" type="text" id="txt_address" size="45">
</label></td>
</tr>
<tr>
<td colspan="2"><label>
  <input type="submit" name="submit" id="submit" value="Submit">
  <input type="reset" name="reset" id="reset" value="Reset">
</label></td>
</tr>
</table>
</form>
</body>
</html>
```

Student Name

Student Name

Sex

Address

៤. ការប្រើប្រាស់ \$_GET Functions និង GET Method

\$_GET Functions គឺជា Functions មួយដែលប្រមូលតម្លៃចេញពី Form មួយហើយបញ្ជូនតម្លៃចេញ method="get" រឺ method="GET" ។ រាល់តម្លៃដែលវាបញ្ជូនចេញយើងអាចមើលឃើញនៅ Address bar របស់ Browser ។ វាអាចបញ្ជូនបានចំនួនតួអក្សរច្រើនបំផុត គឺ 100 តួ ។

Example:

Student Name

Student Name

Sex

Address

http://127.0.0.1/lesson7/get.php?txt_studentname=Sophy&txt_sex=Female&txt_address=Siem Reap&submit=Submit

Note: <form name="form1" method="get" action="get.php">// (*)

get.php

```
<?
$st_name = $_GET['txt_studentname'];
$sex = $_GET['txt_sex'];
$address = $_GET['txt_address'];
echo "Student Name:". $st_name."<br>";
echo "Sex:". $sex."<br>";
echo "Address:". $address."<br>";
?>
```

៥. ការប្រើប្រាស់ \$_POST Functions និង POST Method

\$_POST Functions គឺជា Functions មួយដែលប្រមូលតម្លៃចេញពី Form មួយហើយបញ្ជូនតម្លៃចេញ method="post" រឺ method="POST" ។ រាល់តម្លៃដែលវាបញ្ជូនចេញយើងអាចមើលមិនឃើញនៅ Address bar របស់ Browser ។

វាអាចបញ្ជូនបានគ្មានកំណត់តួអក្សរទេ ។

Note: <form name="form1" method="post" action="post.php">// (*)

get.php

```
<?
$st_name = $_POST['txt_studentname'];
$sex = $_POST['txt_sex'];
$address = $_POST['txt_address'];
echo "Student Name:".$st_name."<br>";
echo "Sex:".$sex."<br>";
echo "Address:".$address."<br>";
?>
```

៦. ការប្រើប្រាស់ \$_REQUEST Functions

\$_REQUEST Functions គឺអាចប្រើប្រាស់ជំនួសទាំង \$_POST, \$_GET និង \$_COOKIE ។ \$_REQUEST Functions អាចប្រើប្រាស់សំរាប់ប្រមូលតម្លៃជាមួយទាំង POST និង GET method ។

Note: <form name="form1" method="get/post" action="request.php">// (*)

request.php

```
<?
$st_name = $_REQUEST ['txt_studentname'];
$sex = $_REQUEST ['txt_sex'];
$address = $_REQUEST ['txt_address'];
echo "Student Name:".$st_name."<br>";
echo "Sex:".$sex."<br>";
echo "Address:".$address."<br>";
?>
```

៦. ការប្រើប្រាស់ Form with Array

form_array.php

```
<html>
<head>
<title>Form with Array</title>
</head>

<body>
<form action="form_array_submit.php" method="post" name="form_array">
<p><strong>What facultys do you prefer to study?

</strong>
```



```

</p>
<p>
  <label>
    <input type="checkbox" name="fac[]" id="fac[]" value="Information Technology">Information
    Technology<br>
    <input type="checkbox" name="fac[]" id="fac[]" value="Business Management">Business
    Management<br>
    <input type="checkbox" name="fac[]" id="fac[]" value="Engineering">Engineering<br>
    <input type="checkbox" name="fac[]" id="fac[]" value="English Education">English Education<br>
    <input type="checkbox" name="fac[]" id="fac[]" value="Law">Law<br>
    <input type="checkbox" name="fac[]" id="fac[]" value="Tourism">Tourism<br>
  </label>
</p>
<input name="Submit" type="submit" value="Submit"><input name="Reset" type="reset" value="Reset">
</form>
</body>
</html>

```

form_array_submit.php

```

<html>
<head>
<title>I prefer to study...</title>
</head>
<body>

<?
$fac=$_POST['fac'];
echo "<b>I prefer to study:</b><br>";
echo "<ol>";
foreach($fac as $value){
  echo "<li>".$value."</li><br>";
}
echo "<ol>";
?>

</body>
</html>

```

What facultys do you prefer to study?

Information Technology
 Business Management
 Engineering
 English Education
 Law
 Tourism

I prefer to study:

1. Information Technology
2. Engineering

មេរៀនទី ៨: ការប្រើប្រាស់ date() functions

1> The PHP date() functions

The PHP date() functions គឺជាទម្រង់ format របស់ timestamp ឱ្យទៅជាទម្រង់ date/time ដែលអាចមើលយល់ ។
 timestamp គឺជាតួអក្សរមួយចំនួនបន្ទាប់គ្នាបង្កើតបានជា date and/or time សំរាប់សំគាល់ព្រឹត្តិការណ៍មួយច្បាស់លាស់ ។

Syntax

```
date(format,timestamp)
```

Parameter	Description
Format	Required. Specifies the format of the timestamp
Timestamp	Optional. Specifies a timestamp. Default is the current date and time

2> PHP Date() – Format the Date

ខាងក្រោមនេះជា តួអក្សរមួយចំនួនដែលអាចប្រើប្រាស់ក្នុងការ format date/time:

<i>format</i> character	Description	Example returned values
<i>Day</i>	---	---
<i>D</i>	Day of the month, 2 digits with leading zeros	01 to 31
<i>D</i>	A textual representation of a day, three letters	Mon through Sun
<i>J</i>	Day of the month without leading zeros	1 to 31
<i>l</i> (lowercase 'L')	A full textual representation of the day of the week	Sunday through Saturday
<i>N</i>	ISO-8601 numeric representation of the day of the week (added in PHP 5.1.0)	1 (for Monday) through 7 (for Sunday)
<i>S</i>	English ordinal suffix for the day of the month, 2 characters	st, nd, rd or th. Works well with <i>j</i>
<i>W</i>	Numeric representation of the day of the week	0 (for Sunday) through 6 (for Saturday)
<i>Z</i>	The day of the year (starting from 0)	0 through 365
<i>Week</i>	---	---
<i>W</i>	ISO-8601 week number of year, weeks starting on Monday (added in PHP 4.1.0)	Example: 42 (the 42nd week in the year)
<i>Month</i>	---	---
<i>F</i>	A full textual representation of a month, such as January or March	January through December
<i>M</i>	Numeric representation of a month, with leading zeros	01 through 12

<i>format character</i>	Description	Example returned values
<i>M</i>	A short textual representation of a month, three letters	<i>Jan</i> through <i>Dec</i>
<i>N</i>	Numeric representation of a month, without leading zeros	<i>1</i> through <i>12</i>
<i>T</i>	Number of days in the given month	<i>28</i> through <i>31</i>
<i>Year</i>	---	---
<i>L</i>	Whether it's a leap year	<i>1</i> if it is a leap year, <i>0</i> otherwise.
<i>O</i>	ISO-8601 year number. This has the same value as <i>Y</i> , except that if the ISO week number (<i>W</i>) belongs to the previous or next year, that year is used instead. (added in PHP 5.1.0)	Examples: <i>1999</i> or <i>2003</i>
<i>Y</i>	A full numeric representation of a year, 4 digits	Examples: <i>1999</i> or <i>2003</i>
<i>y</i>	A two digit representation of a year	Examples: <i>99</i> or <i>03</i>

Example:

```
<?php
echo date("d/m/Y") . "<br />";
echo date("d-m-Y") . "<br />";
echo date("d.m.Y")
?>
```

លទ្ធផលនៃ Code ខាងលើគឺ:

```
24/12/2009
24-12-2009
24.12.2009
```

3> PHP Date() – Adding a Timestamp

timestamp parameter គឺជា optional parameter នៅក្នុង date() functions ដែលកំនត់តំលៃ timestamp ។

ប្រសិនបើមិនបានកំនត់តំលៃឱ្យ timestamp ទេនោះ timestamp គឺជា current date ។ mktime() functions គឺជា functions

មួយនឹងបោះតំលៃ Unix timestamp សំរាប់ date ។

Syntax for mktime()

```
mktime(hour,minute,second,month,day,year,is_dst)
```

Example:

```
<?php
$tomorrow = mktime(0, 0, 0, date("m") , date("d")+1, date("Y"));
$lastmonth = mktime(0, 0, 0, date("m")-1, date("d"), date("Y"));
$nextyear = mktime(0, 0, 0, date("m"), date("d"), date("Y")+1);
?>
```

៤. list of characters format date function

Character ដែលអាចប្រើប្រាស់នៅក្នុង date() functions មានដូចជា “.”, “/”, “-” ។

មេរៀនទី ៩: ការប្រើប្រាស់ PHP include() and require() Functions

នៅក្នុង PHP យើងអាចធ្វើការ insert content នៃ file php មួយទៅក្នុង file php មួយទៀតមុនពេលដែល server side ធ្វើការ execute វា ដោយប្រើ include() រឺ require() function ។ functions ទាំង 2 មានលក្ខណៈដូចគ្នាច្រើនយ៉ាង តែវាខុសគ្នាត្រង់ថា:

- include() functions: អាច generate error ។ ហើយ script នៅតែតំណើរការនៅពេលជួប error ។
- require() functions: មិនអាច generate error ។ script នៅមិនអាចតំណើរការនៅពេលជួប error ។

functions ទាំង 2 ត្រូវបានគេប្រើសំរាប់បង្កើត functions មួយចំនួន header, footer និង រាល់ elements ផ្សេងៗ ដែលអាចប្រើប្រាស់ម្តងហើយម្តងទៀតទៅគ្រប់ pages ទាំងអស់ ។ នៅពេលដែលយើងចង់ធ្វើការ update នៅលើចំនុចមួយចំនួន ដូចជា header, footer និង elements ផ្សេងៗ នោះមិនចាំបាច់ update គ្រប់ pages នោះទេ ។ យើងអាចធ្វើការ update តែនៅ លើ File include នីមួយៗ ។ យើងអាច save file ក្នុង extension ជា .html, .php, .inc, ... ។

១. The PHP include() functions

The include() functions ធ្វើការប្រមូលរាល់ content នៅក្នុង include file បញ្ចូលទៅក្នុង file ដែលបាន include ។ ប្រសិនបើមាន error កើតឡើង include() functions ធ្វើការ generate warning រឺឯ script នៅតែតំណើរការ ។

Example:

```
include.php
<p>
<a href="#">Home</a>
<a href="#">About Us</a>
<a href="#">Contact Us</a>
<a href="#">Testimonials</a>
</p>
```

```
run.php
<html>
<head>
<title>Include</title>
</head>
<body>
<? include('include.php');?>
Now we use include function.
</body>
</html>
```

(លទ្ធផលនៅពេលគ្មាន error កើតឡើង)

[Home](#) [About Us](#) [Contact Us](#) [Testimonials](#)

Now we use include function.

(លទ្ធផលនៅពេលមាន error កើតឡើង)

Warning: main(includes.php): failed to open stream: No such file or directory in d:\bbu\web_test\lesson9\include\run.php on line 6

Warning: main(): Failed opening 'includes.php' for inclusion (include_path='.:D:\DATA~1\EASYPH~1\php\pear\') in d:\bbu\web_test\lesson9\include\run.php on line 6

Now we use include function.

២. The PHP require() functions

The require() functions ធ្វើការប្រមូលរាល់ content នៅក្នុង require file បញ្ជូនទៅក្នុង file ដែលបាន require ។ ប្រសិនបើមាន error កើតឡើង require() functions មិនធ្វើការ generate warning រីឯ script នៅឈប់តំណើរការ ។

Example:

require.php

```
<p>
<a href="#">Home</a>
<a href="#">About Us</a>
<a href="#">Contact Us</a>
<a href="#">Testimonials</a>
</p>
```

run.php

```
<html>
<head>
<title>Include</title>
</head>
<body>
<? include('require.php');?>
Now we use include function.
</body>
</html>
```

(លទ្ធផលនៅពេលគ្មាន error កើតឡើង)

[Home](#) [About Us](#) [Contact Us](#) [Testimonials](#)

Now we use require function.

(លទ្ធផលនៅពេលមាន error កើតឡើង)

Warning: main(requires.php): failed to open stream: No such file or directory in d:\bbu\web_test\lesson9\require\run.php on line 6

Warning: main(): Failed opening 'requires.php' for inclusion (include_path='.:D:\DATA~1\EASYPH~1\php\pear\') in d:\bbu\web_test\lesson\require\run.php on line 6

មេរៀនទី ១០: ការប្រើប្រាស់ PHP Cookies and Sessions

១. The PHP Cookies

១.១ តើអ្វីទៅជា Cookies?

Cookie() ត្រូវបានគេប្រើប្រាស់វាសំរាប់កំណត់សំគាល់ user. Cookie() ជា file តូចមួយនៅលើ server embedded នៅលើ computer របស់អ្នក ។ នៅក្នុងពេលតែមួយប្រសិនបើ clients ច្រើនធ្វើការ request ទៅកាន់ cookie() នោះ clients ទាំងអស់ សុទ្ធតែអាច create និង retrieve តំលៃរបស់ cookie().

១.១ How to Create a Cookie?

setcookie() គឺជា function មួយដែលដែលប្រើសំរាប់បង្កើត cookie ។ យើងគួរកត់សំគាល់ថា យើងគួរតែបង្កើត cookie() នៅលើ html tag.

Syntax: setcookie(name, value, expire);

Example:

ខាងក្រោមនេះ គឺជាឧទាហរណ៍ក្នុងការបង្កើត cookie() ឈ្មោះថា User ដោយកំណត់តំលៃឱ្យវា admin ។ cookie() មួយនេះនឹង expired ក្នុងរយៈពេល 1 ម៉ោង ។

```
<?php
setcookie("user", "admin", time()+3600);
?>
```

```
<html>
</html>
```

១.២ How to Retrieve a Cookie Value?

\$_COOKIE KWCa variable មួយដែលប្រើសំរាប់ទទួលតំលៃរបស់ cookie ។ isset() ជា function មួយដែលប្រើសំរាប់ស្វែងរកថាតើ cookie បានបង្កើតដែររឺទេ ។

Example:

```
<?php
if(isset($_COOKIE['user'])){
echo $_COOKIE['user'];
}else{
echo "Hello guest!";
}
?>
```

១.៤ How to Delete a Cookie?

នៅពេលយើងកំពុងតែ delete cookie យើងត្រូវប្រាកដថា expiration date គឺនៅក្នុងអតីតកាល ។

Example:

```
<?php
// set the expiration date to one hour ago
setcookie("user", "", time()-3600);
?>
```

១. The PHP sessions

PHP sessions គឺជា variable មួយត្រូវបានគេប្រើសំរាប់ store រឺ change setting របស់ session user ។ វាផ្តុំកតិមានរបស់ user តែមួយដែលអាចប្រើប្រាស់បានទៅកាន់គ្រប់ pages ទាំងអស់នៅក្នុង application តែមួយ ។

២.១ Starting a PHP Sessions

មុនពេលយើង store ទិន្នន័យទៅឱ្យ sessions យើងគួរតែ start វាជាមុនសិន ។ ការ start sessions យើងគួរតែ start វានៅលើ html tag.

Example:

```
<?php session_start(); ?>

<html>
<body>

</body>
</html>
```

២.២ Store and Retrieve a session

នៅក្នុងការ Store និង Retrieve session variable ដោយប្រើប្រាស់ PHP \$_SESSION variable ។

Example:

```
<?php
session_start();

if(isset($_SESSION['views']))
$_SESSION['views']=$_SESSION['views']+1;
else
$_SESSION['views']=1;
echo "Views=". $_SESSION['views'];
?>
```

២.៣ Destroying a Session

ប្រសិនបើអ្នកមានគោលបំណងលុបទិន្នន័យ ចេញពី session យើងប្រើប្រាស់នូវ Functions unset() រឺ session_destroy() functions ។

ការប្រើប្រាស់ unset() function គឺលុប session variable ច្បាស់លាស់ ។

Example:

```
<?php
unset($_SESSION['views']);
?>
```

ការប្រើប្រាស់ session_destroy() function គឺលុបរាល់ session variable ទាំងអស់ដែលមាននៅក្នុង កម្មវិធី ។

Example:

```
<?php
session_destroy();
?>
```


មេរៀនទី ១១: MySQL & PHP Connection

១. តើការបង្កើត Connection ដើម្បីអ្វី?

នៅពេលដែលយើងចង់ Access ទៅយកទិន្នន័យនៅក្នុង Database យើងដាច់ខាតត្រូវតែបង្កើត Connection ទៅកាន់ Database ។

២. របៀបក្នុងការបង្កើត Connection

នៅក្នុង PHP យើងបង្កើត Connection ដោយប្រើ Function mysql_connect() ។

Syntax

```
mysql_connect(servername,username,password);
```

Parameter	Description
servername	Optional. Specifies the server to connect to. Default value is "localhost:3306"
username	Optional. Specifies the username to log in with. Default value is the name of the user that owns the server process
password	Optional. Specifies the password to log in with. Default is ""

Example

```
<?php
$con = mysql_connect("localhost","root","");
if (!$con)
{
    die('Could not connect: ' . mysql_error());
}

// some code
?>
```

៣. របៀបក្នុងការបិទ Connection

នៅពេលដែលយើងឈប់ប្រើប្រាស់ការ Connect ទៅកាន់ Database យើងចាំបាច់ត្រូវតែបិទ Connection របស់វាដោយប្រើប្រាស់

Function mysql_close() ។

Example

```
<?php
$con = mysql_connect("localhost","","");
if (!$con)
{
    die('Could not connect: ' . mysql_error());
}

// some code

mysql_close($con);
?>
```

៤. របៀបក្នុងការជ្រើសរើស Database ដើម្បីប្រើប្រាស់

នៅក្នុង PHP យើងអាចជ្រើសរើស Database តាមរយៈ mysql_select_db() function ។

Syntax

```
mysql_select_db(database_name, connection_variable)
```

Example

```
<?php
$con = mysql_connect("localhost","root","");
if (!$con)
{
    die('Could not connect: ' . mysql_error());
}
$select = mysql_select_db("students",$con);
if (!$select)
{
    die('Could not Select: ' . mysql_error());
}else{
    echo "Select Database is OK.";
}
// some code
mysql_close($con);
?>
```

៥. ការ Retrieve Data មកលើ Web Browser

select_db.php

```
<?php
$con = mysql_connect("localhost","root","");
if (!$con)
{
    die('Could not connect: ' . mysql_error());
}
$select = mysql_select_db("students",$con);
if (!$select)
{
    die('Could not Select: ' . mysql_error());
}
// some code

?>
```

index.php

```
<?
include('select_db.php');
?>
```

```

<!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.0 Transitional//EN"
    "http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-transitional.dtd">
<html xmlns="http://www.w3.org/1999/xhtml">
<head>
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=utf-8" />
<title>Students List</title>
</head>

<body>

<table width="1072" border="1" cellspacing="0" cellpadding="0">
  <tr>
    <th>&nbsp;</th>
    <th colspan="7">Students List</th>
  </tr>
  <tr>
    <th width="97"><h4>Student ID</h4></th>
    <th width="243"><h4>Student Name</h4></th>
    <th width="82"><h4>Sex</h4></th>
    <th width="148"><h4>Address</h4></th>
    <th width="214"><h4>E-mail Address</h4></th>
    <th width="119">Phone</th>
    <th colspan="2"><h4>&nbsp;</h4></th>
  </tr>

  <?
  $sql = "SELECT * FROM tbl_students";//SQL Statement which use to select table from Database
  $query = mysql_query($sql);// Query Table in Database
  while($myrow = mysql_fetch_array($query)){
  ?>

  <tr>
    <td><? echo $myrow['student_id'];?></td>
    <td><? echo $myrow['student_name'];?></td>
    <td><? echo $myrow['sex'];?></td>
    <td><? echo $myrow['address'];?></td>
    <td><? echo $myrow['email'];?></td>
    <td><? echo $myrow['phone'];?></td>
    <td width="78" align="center"><a href="edit.php?student_id=<? echo
      $myrow['student_id'];?>">Edit</a></td>
    <td width="73" align="center"><a href="code.php?txt_studentid=<? echo $myrow['student_id'];?>&opt=3"
      onclick="return confirm('Are you sure you want to delete?')">Delete</a></td>
  </tr>
  <?
  }
  ?>
</table>
<a href="insert.php">Add New</a>

```

```
</body>
</html>
```

Students List!							
Student ID	Student Name	Sex	Address	E-mail Address	Phone		
1	Dara	Male	Siem Reap	dara@hotmail.com	012 000 001	Edit	Delete
2	Sophy	Female	Battambang	sophy@hotmail.com	092 000 001	Edit	Delete
6	Veasna	Male	Siem Reap	veasna@yahoo.com	012 123 123	Edit	Delete

[Add New](#)

៦. ការ Insert Data ទៅកាន់ Database

```
insert.php
<!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.0 Transitional//EN"
"http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-transitional.dtd">
<html xmlns="http://www.w3.org/1999/xhtml">
<head>
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=utf-8" />
<title>Insert new student</title>
</head>

<body>
<form action="code.php?opt=1" id="add" method="post">
<table width="600" border="1" cellspacing="0" cellpadding="0">
<tr>
<th colspan="2" bgcolor="#009999">Insert Students</th>
</tr>
<tr>
<td width="189" bgcolor="#00CCFF"><strong>Student Name</strong></td>
<td width="405">
<label>
<input name="txt_student" type="text" id="txt_student" size="40" />
</label>
</td>
</tr>
<tr>
<td bgcolor="#00CCFF"><strong>Sex</strong></td>
<td>
<label>
<select name="txtsex" id="txtsex">
<option value="Male">Male</option>
<option value="Female">Female</option>
</select>
</label>
</td>
</tr>
<tr>
<td bgcolor="#00CCFF"><strong>Address</strong></td>
```

```

<td>
  <label>
    <input name="txtaddress" type="text" id="txtaddress" size="50" />
  </label>
</td>
</tr>
<tr>
<td bgcolor="#00CCFF"><strong>E-mail Address</strong></td>
<td>
  <label>
    <input name="txtemail" type="text" id="txtemail" size="50" />
  </label>
</td>
</tr>
<tr>
<td bgcolor="#00CCFF"><strong>Phone</strong></td>
<td>
  <label>
    <input type="text" name="txtphone" id="txtphone" />
  </label>
</td>
</tr>
<tr>
<td>
  <label>
    <input type="submit" name="submit" id="submit" value="Submit" />
  </label>
  <label>
    <input type="reset" name="reset" id="reset" value="Reset" />
  </label>
</td>
<td>&nbsp;</td>
</tr>
</table>
</form>
</body>
</html>

```

Insert Students	
Student Name	<input type="text"/>
Sex	Male <input type="button" value="v"/>
Address	<input type="text"/>
E-mail Address	<input type="text"/>
Phone	<input type="text"/>
<input type="button" value="Submit"/> <input type="button" value="Reset"/>	

```
code.php
<?
include('select_db.php');
$opt = $_REQUEST['opt'];//Assign value from POST action in form to variable
$student_id= isset($_REQUEST['txt_studentid']) ? trim($_REQUEST['txt_studentid']):"";
$txtname= isset($_REQUEST['txt_student']) ? trim($_REQUEST['txt_student']):"";
$sex= isset($_REQUEST['txtsex']) ? trim($_REQUEST['txtsex']):"";
$address= isset($_REQUEST['txtaddress'])?trim($_REQUEST['txtaddress']):"";
$email= isset($_REQUEST['txtemail'])?trim($_REQUEST['txtemail']):"";
$phone= isset($_REQUEST['txtphone'])?trim($_REQUEST['txtphone']):""; if($opt == 1){//Add New
  $sql = "INSERT INTO tbl_students(student_name,sex,address,email,phone)
VALUES('$txtname','$sex','$address','$email','$phone)";
  $query = mysql_query($sql);
  if(!$query){
    header('location:insert.php');
    exit();
  }else{
    header('location:index.php?opt=1');
    exit();
  }
}
?>
```

៧. ការ Edit Data នៅក្នុង Database

```
edit.php
<? include('select_db.php');?>
<!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.0 Transitional//EN"
"http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-transitional.dtd">
<html xmlns="http://www.w3.org/1999/xhtml">
<head>
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=utf-8" />
<title>Update Student</title>
</head>

<body>
<?
if(isset($_REQUEST['student_id'])){
  $student_id = $_REQUEST['student_id'];
  $sql = "SELECT * FROM tbl_students WHERE student_id = $student_id";
  $query = mysql_query($sql);
  if($myrow = mysql_fetch_array($query)){
  ?>
  <form action="code.php?opt=2" id="add" method="post">
  <table width="600" border="1" cellspacing="0" cellpadding="0">
  <tr>
  <th colspan="2" bgcolor="#009999">Update Students</th>
  </tr>
  <tr>
```

```

<td width="189" bgcolor="#00CCFF"><strong>Student ID</strong></td>
<td width="405">
  <label>
    <input name="txt_studentid" type="hidden" id="txt_studentid" size="40" value="<? echo
$myrow['student_id'];?>"/> <? echo $myrow['student_id'];?>
  </label>
</td>
</tr>

<tr>
<td width="189" bgcolor="#00CCFF"><strong>Student Name</strong></td>
<td width="405">
  <label>
    <input name="txt_student" type="text" id="txt_student" size="40" value="<? echo
$myrow['student_name'];?>"/>
  </label>
</td>
</tr>
<tr>
<td bgcolor="#00CCFF"><strong>Sex</strong></td>
<td>
  <label>
    <select name="txtsex" id="txtsex">
      <option value="Male" <? if($myrow['sex'] == "Male"){ echo "SELECTED";}?>>Male</option>
      <option value="Female" <? if($myrow['sex'] == "Female"){ echo "SELECTED";}?>>Female</option>
    </select>
  </label>
</td>
</tr>
<tr>
<td bgcolor="#00CCFF"><strong>Address</strong></td>
<td>
  <label>
    <input name="txtaddress" type="text" id="txtaddress" size="50" value="<? echo $myrow['address'];?>"/>
  </label>
</td>
</tr>
<tr>
<td bgcolor="#00CCFF"><strong>E-mail Address</strong></td>
<td>
  <label>
    <input name="txtemail" type="text" id="txtemail" size="50" value="<? echo $myrow['email'];?>"/>
  </label>
</td>
</tr>
<tr>
<td bgcolor="#00CCFF"><strong>Phone</strong></td>
<td>
  <label>

```

```

        <input type="text" name="txtphone" id="txtphone" value="<? echo $myrow['phone'];?>" />
    </label>
</td>
</tr>
<tr>
<td>
<label>
<input type="submit" name="submit" id="submit" value="Edit" />
</label>
<label>
<input type="reset" name="reset" id="reset" value="Reset" />
</label>
</td>
<td>&nbsp;&nbsp;&nbsp;</td>
</tr>
</table>
</form>
<?
}
}
?>
</body>
</html>

```

Update Students	
Student ID	5
Student Name	<input type="text" value="Sophy"/>
Sex	Female <input type="button" value="v"/>
Address	<input type="text" value="Battambang"/>
E-mail Address	<input type="text" value="sophy@hotmail.com"/>
Phone	<input type="text" value="092 000 001"/>
<input type="button" value="Edit"/> <input type="button" value="Reset"/>	

Insert code below into code.php

```

if($opt == 2){//Edit data from Database
    $sql = "UPDATE tbl_students SET student_name = '$txtname',sex = '$sex',address = '$address',email = '$email',phone='$phone' WHERE student_id=$student_id";
    $query = mysql_query($sql);
    if(!$query){
        header('location:edit.php');
        exit();
    }else{
        header('location:index.php?opt=2');
        exit();
    }
}
}

```


៨. ការ Delete Data ចេញពី Database

Add this set of code into code.php

```

if($opt == 3){
    $sql = "DELETE FROM tbl_students WHERE student_id=$student_id";
    $query = mysql_query($sql);
    if(!$query){
        header('location:edit.php');
        exit();
    }else{
        header('location:index.php?opt=3');
        exit();
    }
}
}

```

Students List							
Student ID	Student Name	Sex	Address	E-mail Address	Phone		
1	Dara	Male	Siem Reap	dara@hotmail.com	012 000 001	Edit	Delete
2	Sophy	Female	Battambang	sophy@hotmail.com	092 000 001	Edit	Delete

[Add New](#)

